

MOOI
**NOORD-
HOLLAND**

ADVISEURS
OMGEVINGSKWALITEIT

ADVIESCOMMISSIE WELSTAND EN MONUMENTEN WORMERLAND

JAARVERSLAG 2021

De voorzitter spreekt

Identiteit deelgebied Zaanse Zaken: uit Beeldkwaliteitsplan Zaanoever (versie oktober 2021)

Actueel

De adviescommissie welstand en monumenten Wormerland (AWMW) werkt in opdracht van de gemeente en op basis van de door de gemeente vastgestelde beleidskaders aan het behoud en de totstandkoming van een goed functionerende, aantrekkelijke en toekomstbestendige leefomgeving. Daarbij wordt respectvol omgegaan met de goede kwaliteiten uit het verleden.

Met het jaarverslag legt de commissie verantwoording af aan de gemeenteraad over de onafhankelijke advisering. We lichten niet alleen de werkwijze en de cijfers toe, maar we proberen vooral ook te beschrijven en illustreren wat het maatschappelijke effect is van onze inspanningen.

Eerder in de planontwikkeling

We hechten eraan te vermelden dat we in vrijwel alle gevallen in staat zijn om in één of meerdere besprekingen te komen tot een positieve advisering. Niet zelden wordt onze inbreng, ook door initiatiefnemers, zeer op prijs gesteld. Uiteraard lukt dit niet altijd. De commissie waardeert het zeer dat in de afgelopen jaren het gesprek over omgevingskwaliteit en de afstemming met stedenbouw en ruimtelijke ordening in een eerder stadium van de planontwikkeling op gang worden gebracht. De komende periode staan er binnen de gemeente ook wat betreft de begeleiding van initiatieven grote veranderingen op stapel.

Adviseren en inspireren

De invoering van de Omgevingswet is aanstaande, en of deze nu op 1 juli 2022 wordt ingevoerd of niet, de voorbereidingen in uw en andere gemeenten zijn in volle gang. Of het nu gaat om de inrichting van de omgevingsvisie of om de geleidelijke voorbereidingen op de ombouw naar het omgevingsplan; duidelijk is dat dit voor de gemeente een flinke kluit is, zelfs als de gemeente besluit de meeste zaken beleidsneutraal over te zetten naar het tijdelijke omgevingsplan.

Het goede nieuws is dat de beoogde cultuurverandering, die voor de invoering van het nieuwe stelsel nodig zou zijn, langzaam maar zeker op gang komt. Dit heeft met name betrekking op een meer faciliterende inzet van de lokale overheid, die met een 'ja

mits'-houding zo constructief mogelijk aan de totstandkoming van plannen gaat werken. Adviseren en inspireren aan de voorkant komt in de plaats van louter toetsen achteraf.

Instellingsbesluit en verordening

Er is de afgelopen periode door de gemeente, samen met MOOI Noord-Holland, intensief gewerkt aan de voorbereiding op de nieuwe gemeentelijke adviescommissie. U heeft daar in de vorige jaarverslagen al uitgebreid over kunnen lezen. Voor invoeringsdatum van de Omgevingswet moet de gemeenteraad deze commissie bij verordening instellen. Er is in de wet terecht een belangrijke plaats ingeruimd voor de cultuurhistorische aspecten. Daarnaast kiezen vrijwel alle gemeenten ervoor om de commissie een bredere taakomschrijving te geven om een goede omgevingskwaliteit te bereiken (zoals het in de wet is genoemd). In de vast te stellen verordening, gebaseerd op de modelverordening die door de VNG is uitgebracht, wordt, in lijn met de wensen van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Tweede Kamer, ingezet op een bredere, integrale, en meer vroegtijdige advisering. Hoe vroegtijdiger de betrokkenheid van de commissie, hoe constructiever haar advies wordt ervaren. De advisering zal oplossingsgerichter zijn en meer voelen als hulp.

	Beleidsgericht	Opgavegericht	Ontwerpgericht	Beoordelingsgericht
Gericht op	Algemeen verbindend: visie, beleid of regels	Specifiek, concreet initiatief of activiteit	Specifiek, concreet initiatief of activiteit	Specifiek: concreet initiatief of activiteit
Aan wie	Gemeentebestuur	Initiatiefnemer + college	Initiatiefnemer + ontwerper(s)	College/ bevoegd gezag
Doel	Agenderen/ontwikkelen van beleid voor de fysieke leefomgeving en voor het aanwijzen en beheren van gemeentelijk cultureel erfgoed	Formuleren randvoorwaarden voor een initiatief, vanuit publiek belang	Bevorderen van ontwerp kwaliteit van (met name) projecten die een grote impact hebben op de kwaliteit van de leefomgeving, waaronder bijvoorbeeld "behoud door ontwikkeling" bij grotere erfgoedopgaven	Advies over vergunningaanvraag of over handhaving van de bepalingen in het omgevingsplan

Schema VNG-handreiking

VNG handreiking

In de VNG handreiking is het volgende schema opgenomen waarin wordt geïllustreerd in welke fasen de advisering kan plaatsvinden. Veel van de advisering is de laatste jaren geleidelijk verschoven van het beoordelingsgerichte (toetsende) aan het eind – in de donkerblauwe kolom – naar meer opgave- en ontwerpgerichte advisering – in de lichtblauwe kolommen.

Kennis maken

De nieuwe gemeenteraad zal in 2022 de gemeentelijke adviescommissie instellen. Wellicht een mooie gelegenheid om met de adviseurs in deze commissie kennis te maken. Bijvoorbeeld via een bezoek aan de vergadering of een werkbezoek aan één of meer inspirerende locaties.

Arie Kepler Prijs 2022

In het komende jaar vragen we ook uw aandacht voor de Arie Kepler Prijs 2022, dé Noord-Hollandse prijs voor omgevingskwaliteit. Hopelijk mogen we ook uit uw gemeente inzendingen voor deze editie ontvangen.

9
PROJECT
BIJZONDER/GROOT PLAN

JISP

Dorpsstraat 112

Op één van de mooiste plekken van de Zaanstreek, aan de Dorpsstraat in Jisp wordt een nieuwe vrijstaande woning gebouwd in een eigentijdse stijl. Het eerste ontwerp leidt tot bezwaren van de commissie. Door de aaneenschakeling van volumes in de breedte, met woning, tuinmuur en dubbele garage zet de woning het open landschap dicht en blokkeert het zicht op het landschap. En de opvallende materialen en kleuren in combinatie met grote witte vlakken zorgen voor veel contrast. In een aantal gesprekken ontstaat een andere interpretatie van 'een schuurwoning'; nog steeds modern en abstract, maar met een eenvoudige vorm, natuurlijke materialen en traditionele donkere kleuren. Het ontwerp van het omringende erf toont een passende groene inrichting met fruitbomen en hagen. De commissie vraagt ook aandacht voor de planologische regeling in het lint. Omdat de woning voldoet aan het bestemmingsplan zorgt de bouw van deze woning, bij wijze van voorbeeld, tot verdichting van het landelijke lint en het verdwijnen van de openheid.

Een moderne, abstract vormgegeven 'schuurwoning' in Jisp

Impressie van het oorspronkelijke ontwerp van de 'schuurwoning'

Commissie, werkwijze en beoordelingskaders

2.1 Even voorstellen

De adviescommissie welstand en monumenten Wormerland (AWMW) is benoemd door de gemeenteraad en samengesteld uit ervaren en vakbekwame adviseurs met kennis die nodig is binnen de gemeente Wormerland.

Het goed beoordelen van alle ruimtelijke aspecten van een initiatief of plan vraagt kennis, ervaring en vakmanschap. De adviseurs zijn specialisten op het terrein van landschap, stedenbouw, cultuurhistorie en architectuur en zij zijn onafhankelijk ten opzichte van de gemeentelijke organisatie en het gemeentebestuur.

In 2021 bestond de commissie uit de volgende adviseurs:

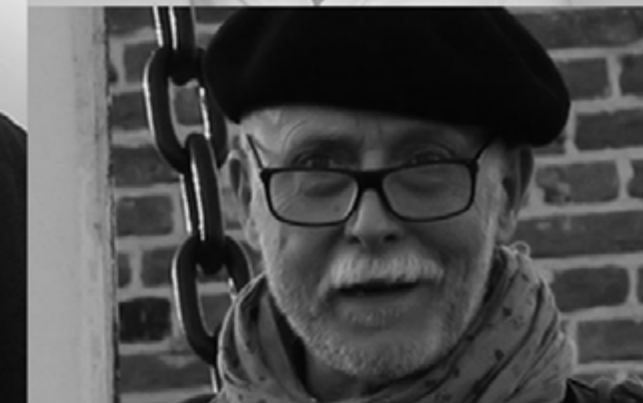
- Marlies van Diest, landschapsontwerper en voorzitter;
- Bart Duvokot, architect;
- Egon Küchlein, architect;
- Natasja Hogen; architectuurhistoricus
- Johan Jacobs; architectuurhistoricus

De commissie werd ondersteund door:

- Ingrid Langenhoff, beleidscoördinator MOOI Noord-Holland;
- Wouter Kieft, plantoelichter gemeente Wormerland.

‘Het scheppen van een ontspannen sfeer helpt om gesprekken over kwaliteit constructief te laten verlopen.’

Bart Duvokot, architect

'Het systeem MOOI DARS is zeer gebruiksvriendelijk en maakt plannen compleet inzichtelijk voor de benodigde adviezen.'

Wouter Kieft, plantoelichter en ambtenaar OVER-gemeenten

Werkwijze

De gemeente legt de plannen aan de commissie voor in een openbaar toegankelijke vergadering. De vergaderingen vonden in 2021 voornamelijk digitaal plaats vanwege de coronacrisis. Niettemin is al het mogelijke gedaan om het openbare karakter van de vergadering in stand te houden. Initiatiefnemers en eventueel hun adviseur en/of ontwerper worden in de gelegenheid gesteld om via een videoverbinding het initiatief toe te lichten. Belanghebbenden en geïnteresseerden kunnen bij de gemeente verzoeken om de behandeling van de plannen te volgen en worden dan toegelaten. De vergaderdata voor uw gemeente vindt u via deze [link](#).

De commissie kan in verschillende samenstellingen adviseren. Zo is het mogelijk om een zo geheten preadvies aan te vragen. Er vindt dan vooroverleg plaats met de commissie op een vroeg(er) moment in het planproces en zo kan haar inbreng nog relatief eenvoudig worden meegenomen door de initiatiefnemer of ontwerper. Daarnaast worden niet alle plannen door de voltallige commissie behandeld. Plannen kunnen namelijk ook behandeld worden door de gemandateerde commissie.

Van elke planbehandeling, of dit nu gaat om een vergunningaanvraag of om een vooroverleg, stelt de commissie een advies op. We streven ernaar dat het advies begrijpelijk is voor iedereen; helder geschreven en zonder gebruik van onnodig jargon. Bovendien moet het advies juridisch houdbaar zijn. De gemeentelijke plantoelichter zorgt voor het openbaar maken en versturen van de adviezen naar het college, de aanvrager en eventuele andere belanghebbenden.

Beoordelingskaders

Er zijn meerdere gemeentelijke beoordelingskaders waar de commissie rekening mee houdt. De welstandsnota, vastgesteld in 2004 door de gemeenteraad, is het belangrijkste. Via deze [link](#) kunt u de welstandsnota voor uw gemeente inzien. Ook bestaat er erfgoedbeleid. Via deze [link](#) kunt u lezen welk (concept-)erfgoedbeleid uw gemeente voert. In veel gevallen is ook het bestemmingsplan en ander

ruimtelijke ordeningsbeleid voor de commissie relevant. Het bestemmingsplan, met alle informatie op uw adres, kunt u vinden op de site www.ruimtelijke-plannen.nl.

De beoordelingskaders zijn naar onze mening over het algemeen goed toepasbaar en dragen bij aan de constructieve dialoog die we voeren met initiatiefnemers, maar de welstandsnota zou geactualiseerd kunnen worden op basis van nieuwe inzichten en om te anticiperen op de omgevingswet. De kaders maken duidelijk wat de gemeente wil bereiken met het kwaliteitsbeleid en bieden houvast bij de begeleiding en de beoordeling van plannen.

MOOI DARS

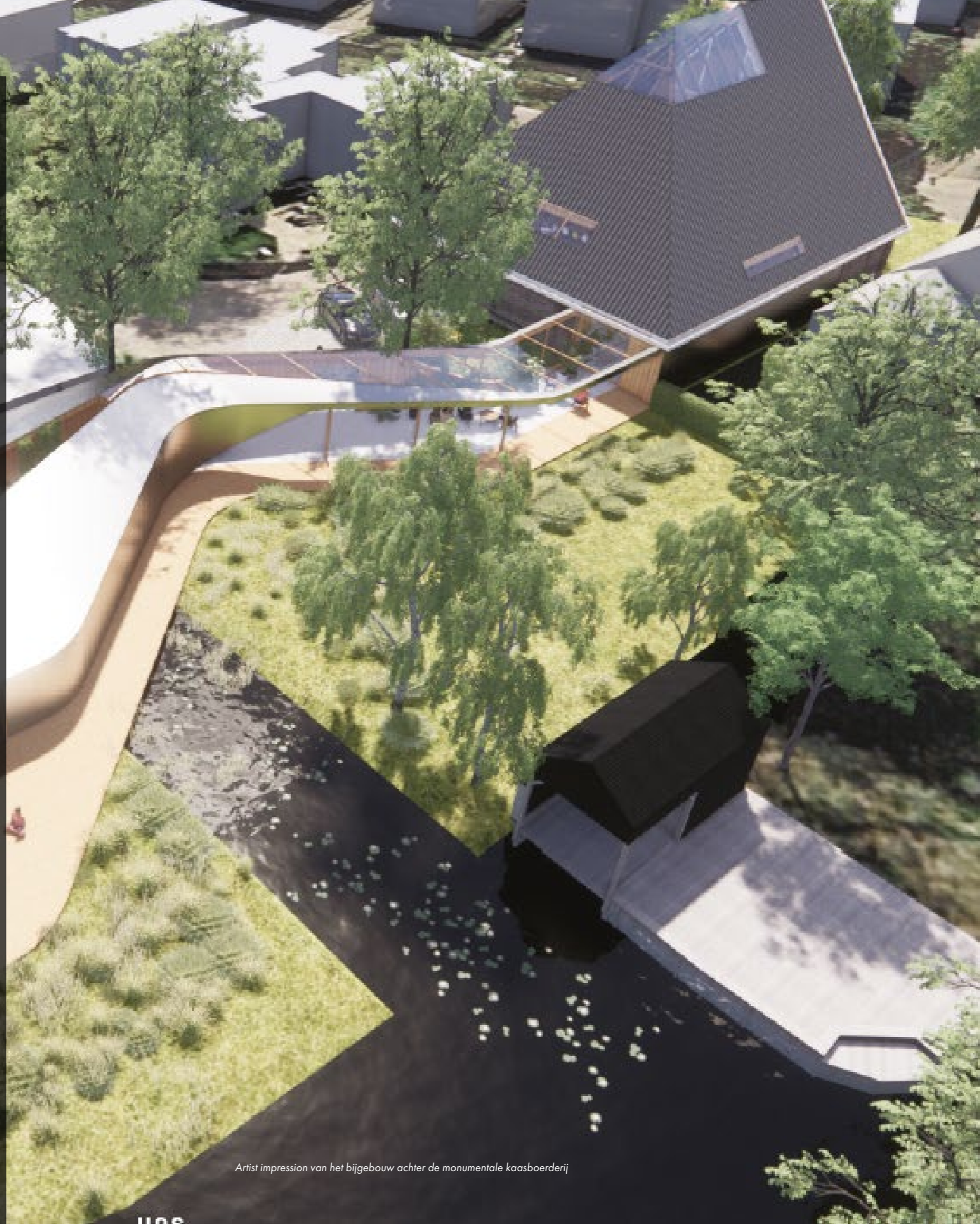
In 2021 is het nieuwe door MOOI Noord-Holland ontwikkelde planregistratiesysteem MOOI DARS (Digitaal Advies Registratie Systeem) in gebruik genomen. Deze nieuwe online applicatie vervangt ons oude systeem wCorsys, dat bijna vijftien jaar een trouwe partner is gebleken. Inmiddels is wCorsys op enkele onderdelen aan verbetering toe, zodat we kunnen voldoen aan nieuwe regelgeving en kunnen inspelen op nieuwe online mogelijkheden. Een mooie gelegenheid om ook een slag te maken in gebruiksvriendelijkheid en inzetbaarheid. Daarom kiezen we voor een nieuwe applicatie, die het werk veiliger en makkelijker maakt en klaar is voor de toekomst. Er ligt veel moois in het verschiet. MOOI DARS is onder andere voorbereid op de volledige automatisering van adviesaanvraag en -terugkoppeling en krijgt een kaartfunctie, waarmee ons advieswerk en de ontwikkelingen binnen uw gemeente inzichtelijker worden gemaakt.

In fases zijn alle klantgemeenten overgegaan op het nieuwe systeem. Uw gemeente werkt sinds 14 december 2021 met MOOI DARS.

JISP

Dorpsstraat 13

De kaasboerderij is een mooi voorbeeld van een integrale benadering en beoordeling. In vooroverleg gaan de gesprekken over de kwaliteit van cultuurhistorie en erfgoed, architectuur en landschap. De commissie complimenteert de architect en de aanvrager met de zorgvuldige wijze waarop is omgegaan met de adviezen van de commissie en de rijksdienst voor het cultureel erfgoed. De ruimtelijk impact van het bijgebouw achter de boerderij is nog onderwerp van gesprek, waarbij kansen worden verkend om tot een betere landschappelijke inpassing te komen.

Artist impression van het bijgebouw achter de monumentale kaasboerderij

Cijfers

In de onderstaande tabellen is onze advisering in 2021 weergegeven in cijfers. Op hoofdlijnen kunnen we concluderen dat het totale aantal nieuwe aanvragen de laatste twee jaren nagenoeg gelijk is en dat de helft van de planbehandelingen gaat om plannen die al eerder zijn beoordeeld, een stijging ten opzichte van 2020 waar dit percentage 37% bedroeg. Het vooroverleg wordt weer gestimuleerd en vaker dan ooit ontvangen we bezoek. Vorig jaar werd 70% van alle adviezen door het

gemandateerde commissielid namens de commissie uitgebracht en dit jaar is dat gedaald tot 55%.

Aantal planbehandelingen

Van het totaal aantal planbehandelingen is 50% een herhalingsbehandeling, oftewel de meeste plannen worden vaker besproken. Dat geldt in sterkere mate voor (ver-)bouwplannen aan monumenten.

Soort aanvraagsoort	Aantal aanvragen	Herhaling	Aantal behandelingen	Percentage herhalingen t.o.v. totaal behandelingen
Omgevingsvergunning	86	85	171	50
Preadvies	17	12	29	41
Preadvies monument	3	7	10	70
Beleidsadvisering	1	2	3	67
Handhaving en excessen	1	1	2	50
Reclame	1	3	4	75
Aantal behandelingen	109	110	219	50

Aantal planbehandelingen ten opzichte voorgaande jaren

Het totale aantal nieuwe aanvragen is de laatste twee jaren nagenoeg gelijk; 109 in 2021 en 116 in 2020, maar veel hoger dan in 2019 met 81 nieuwe aanvragen. De verhouding tussen nieuwe aanvragen of herhalingen (dus al eerder behandeld) is opgeschoven in 2021; het gaat nu in ongeveer de helft van de planbehandelingen om een herhalingsplan terwijl dit percentage in 2020 nog 37% was. Het vooroverleg wordt weer gestimuleerd.

	2021		2020		2019	
Soort behandeling	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Nieuwe aanvraag	109	49,77%	116	62,70%	81	57,86%
Herhalingen	110	50,23%	69	37,30%	59	42,14%
Eindtotaal	219	100,00%	185	100,00%	140	100,00%

Aantal aanvragen per soort bouwwerk

De verdeling over het soort bouwwerken verschilt niet sterk door de tijd, en het gaat voornamelijk om verbouwingen of vergrotingen van individuele

woningen. Wel zijn er minder plannen voor bedrijfsgebouwen behandeld en juist meer agrarische gebouwen.

	2021		2020		2019	
Soort bouwwerk	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Agrarisch bouwwerk	8	7,34%	4	3,45%	4	4,94%
Bedrijfsgebouw	3	2,75%	8	6,90%	8	9,88%
Bijzonder bouwwerk	11	10,09%	8	6,90%	9	11,11%
Bijzonder openbaar bouwwerk		0,00%	3	2,59%	1	1,23%
Erfafscheiding		0,00%	1	0,86%		0,00%
Individuele woning	77	70,64%	84	72,41%	51	62,96%
Kleine bouwwerken bij woningen	6	5,50%	6	5,17%	2	2,47%
Masten en antennes		0,00%		0,00%	2	2,47%
Reclameobject		0,00%	1	0,86%	1	1,23%
Stolp	2	1,83%		0,00%		0,00%
Woningcomplex	2	1,83%	1	0,86%	3	3,70%
Eindtotaal	109	100,00%	116	100,00%	81	100,00%

Bezoek

Bij in totaal 219 planbehandeling zijn 79 'bezoekers' aan 'het scherm' ontvangen, of 36% van de planbehandelingen. Dit is een aanzienlijke stijging ten opzichte van 2020, waar we bij 23% van de planbehandelingen een gesprek met initiatiefnemers en/of ontwerpers hebben kunnen voeren.

Adviezen

Het aandeel positieve adviezen is lager dan vorig jaar (resp. 46% en 57). Dit hangt mogelijk samen met het hogere aandeel preadviezen waarvan de beoordeling vaker wordt 'aangehouden'. Het aandeel negatieve adviezen blijft door de jaren heen ongeveer gelijk.

Adviezen aan B&W	2021		2020		2019	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Akkoord	100	45,66%	105	56,76%	68	48,57%
Akkoord met aanbeveling		0,00%		0,00%	1	0,71%
Akkoord op hoofdlijnen	5	2,28%	4	2,16%	12	8,57%
Aanhouden	52	23,74%	32	17,30%	19	13,57%
Beleidsadvies	2	0,91%	1	0,54%		0,00%
Collegiaal overleg		0,00%	1	0,54%	2	1,43%
Niet akkoord	48	21,92%	35	18,92%	31	22,14%
Niet akkoord, nader overleg	1	0,46%	1	0,54%		0,00%
Niet akkoord, tenzij	2	0,91%	3	1,62%	3	2,14%
Niet akkoord, tenzij aan de voorwaarde wordt voldaan		0,00%		0,00%	3	2,14%
Niet behandeld	9	4,11%	3	1,62%	1	0,71%
Eindtotaal	219	100,00%	185	100,00%	140	100,00%

Adviezen namens de commissie

Behandelwijze	2021	
	Aantal	%
Grote commissie	88	40,18%
Kleine commissie	2	0,91%
Erfgoedbehandeling	8	3,65%
Gemandateerd	121	55,25%
Eindtotaal	219	100,00%

Erfgoed aanvragen

Opvallend is de stijging van het aantal plannen aan monumentale gebouwen in totaal 23 (12 gemeentelijke monumenten en 11 rijksmonumenten), ten opzichte van 11 plannen in 2020.

Erfgoedstatus	2021		2020		2019	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Rijksmonument	11	47,83%	6	54,55%	4	57,14%
Provinciaal monument		0,00%		0,00%	1	14,29%
Gemeentelijk monument	12	52,17%	5	45,45%	2	28,57%
Eindtotaal	23	100,00%	11	100,00%	7	100,00%

Op de [gemeentepagina](#) van Gemeente Wormerland op onze website zijn meer cijfers te vinden.

20
PROJECT
KLEIN PLAN

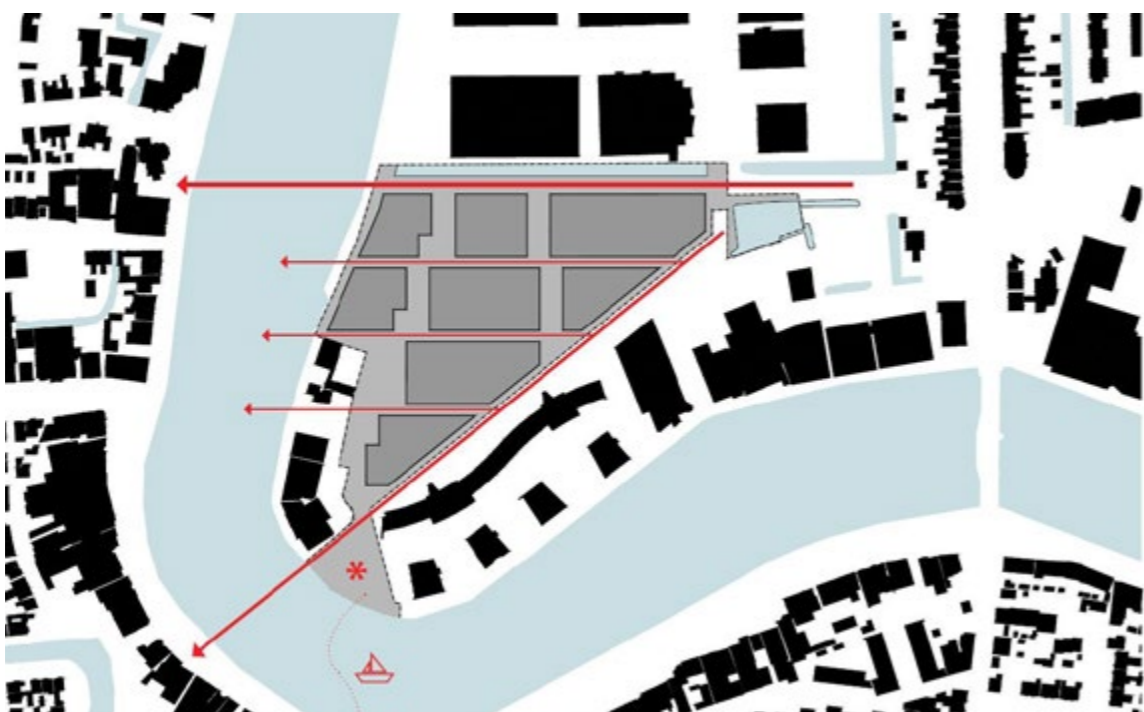
WORMER

Poortwachter 120

Impressie van de aanbouw aan de kerk. Beeld: Kentie en Partners Architecten B.V.

Stedenbouwkundig plan Zaandriehoek; 'eerst naar de Zaan, dan langs de Zaan'. Beeld: AWG Architecten.

De advisering

De adviezen zijn openbaar en worden uitgebracht aan het college van B&W. In het jaar 2021 zijn op één na alle adviezen van de commissie overgenomen door het college van B&W. Afgeweken is van het negatieve advies van de commissie over twee stallingen voor scootmobielen van onbehandeld hout die tegen de gevel van het appartementengebouw aan het Merckenrif geplaatst worden. De commissie begrijpt het maatschappelijke belang maar adviseert om de 'hokjes' met een enigszins armoedige, anonieme en tijdelijke vormgeving toch met meer kwaliteit te ontwerpen, zeker gezien de plek in het plantsoen. Een oplossing hoeft niet heel duur te zijn.

Jisper Kerk, Dorpsstraat 46

In het voorjaar van 2021 werd de commissie benaderd door de Stichting Oudhollandse Kerken, met het verzoek om te mogen onderzoeken of de rijksmonumentale Hervormde Kerk van Jisp, gebouwd in 1822 naar ontwerp van A. Latenstein, kon worden uitgebreid. De kerk is veelvuldig in gebruik, onder andere met een culturele programmering. Dit betekent wel dat er voldoende opslagruimte nodig is voor bijvoorbeeld stoelen, piano's en aanverwante zaken. In het verleden bevond zich aan de oostgevel van de kerk, achter het liturgisch centrum, een eenvoudige, gemetselde consistoriekamer, door middel van een in pandige deur verbonden met de kerk, met daarnaast een simpele houten berging. Het aangedragen historische fotomateriaal bood voldoende aanknopingspunten om in nauw overleg met de commissie en de aangetrokken architect, K+P Architecten, een ontwerp te maken. Ook bezocht de commissie met alle betrokkenen de kerk al in een vroeg stadium om de situatie ter plaatse te bekijken en aandachtspunten mee te geven. Onder andere het aflopende maaiveld bleek een punt om rekening mee te houden om te zorgen dat nieuwe aanbouw in volume voldoende ondergeschikt zou worden aan de kerk. Met het uiteindelijke ontwerp is dat zeker gelukt: K+P Architecten ontwierp een eenvoudig, modern bakstenen volume met een verticale snede aan de achterzijde en een iets terugliggende glazen strook tussen de aanbouw en de kerk, waardoor het volume

zich in materialisatie en detaillering voldoende onderscheidt van de rijksmonumentale kerk en zich door de geleiding tegelijkertijd bescheiden opstelt. De oorspronkelijke deuropening tussen de kerk en de vroegere consistoriekamer wordt weer in ere hersteld. De Jisper Kerk kan met deze aanpassingen ook in de toekomst haar belangrijke culturele functie blijven behouden.

Adviezen ruimtelijke plannen, kwaliteitsgesprekken, procesbegeleiding, beleidsontwikkeling

In 2021 is de commissie betrokken geweest bij een tweetal belangrijke beleidsplannen: het stedenbouwkundig plan en beeldkwaliteitsplan voor de gebiedsontwikkeling de Zaandriehoek en bij het beeldkwaliteitsplan Zaanoever.

Beeldkwaliteitsplan Zaandriehoek

De commissie heeft een aantal malen collegiaal overleg met ambtenaren en opstellers/ontwerpers van het stedenbouwkundig plan en beeldkwaliteitsplan voor de nieuwe woonwijk 'De Zaandriehoek'. Complimenten zijn er voor de zorgvuldige aanpak en stedenbouwkundige analyse, waarbij het principe 'eerst naar de Zaan, dan langs de Zaan' uit het beeldkwaliteitsplan Zaanoever leidend is geweest voor de stedenbouwkundige structuur. De straten hebben zicht op de Zaan, met als belangrijkste straat het Merckenrif waarlangs zich een zichtlijn naar de Zaan ontvouwt, met een publieke ruimte als eindpunt aan de Zaan. De commissie heeft waardering voor de ambitie om er een kwalitatief hoogwaardig woongebied te realiseren, maar uit ook haar zorgen over de kwaliteit van de openbare ruimte, met name aan het Merckenrif met daaraan kleine plantsoentjes, die in feite parkeerplaatsen zijn. De commissie pleit er dan ook voor om een overkoepelend en integraal ontwerp van de openbare ruimte op te laten stellen.

Beeldkwaliteitsplan Zaanoever

Er is bij de deskundige commissieleden veel waardering voor de zorgvuldige analyse en de

Bart Duvekot en Marlies van Diest over dilemma's op de intake- of omgevingstafel, zoals Tiny Houses op de Zaanoevers.
Beeld: MOOI Noord-Holland.

Themakaart linten uit ontwerp omgevingsvisie Wormerland. Beeld: ruimtelijkeplannen.nl.

waardebepaling van karakteristieken en kernkwaliteiten van de Zaanoevers in het beeldkwaliteitsplan. Het document biedt inzicht in de landschappelijke, stedenbouwkundige, architectonische en cultuurhistorische kwaliteiten van de Zaanoevers; kortom inzicht in goede omgevingskwaliteit. Aanvankelijk is het beeldkwaliteitsplan uitsluitend bedoeld als leidraad voor initiatiefnemers bij de planontwikkeling, ter inspiratie. De commissie pleit er voor om het document ook als beoordelingskader vast te laten stellen door de gemeenteraad. Dat kan door op korte termijn, vóór de invoering van de Omgevingswet, het beeldkwaliteitsplan als een aanvulling van de welstandsnota vast te stellen. De welstandsnota valt onder het overgangsrecht van de Omgevingswet, waardoor geen actie nodig is om de welstandsnota te actualiseren of op te schonen. Na het inwerkingtreden van de Omgevingswet geldt de welstandsnota als beleidsregel voor het uiterlijk van bouwwerken. En na de invoering van de nieuwe wet kan het beeldkwaliteitsplan dienst doen als integraal beoordelingskader van 'goede omgevingskwaliteit', naast of in aanvulling op het omgevingsplan en de omgevingsvisie.

Ondersteunende activiteiten

De adviseurs van MOOI Noord-Holland doen meer dan hun werk in de gemeentelijke adviescommissies. Wij ondersteunen vrijwel alle gemeenten in Noord-Holland bij het behoud en de ontwikkeling van omgevingskwaliteit. Voor Wormerland hebben wij de volgende ondersteunende activiteiten uitgevoerd:

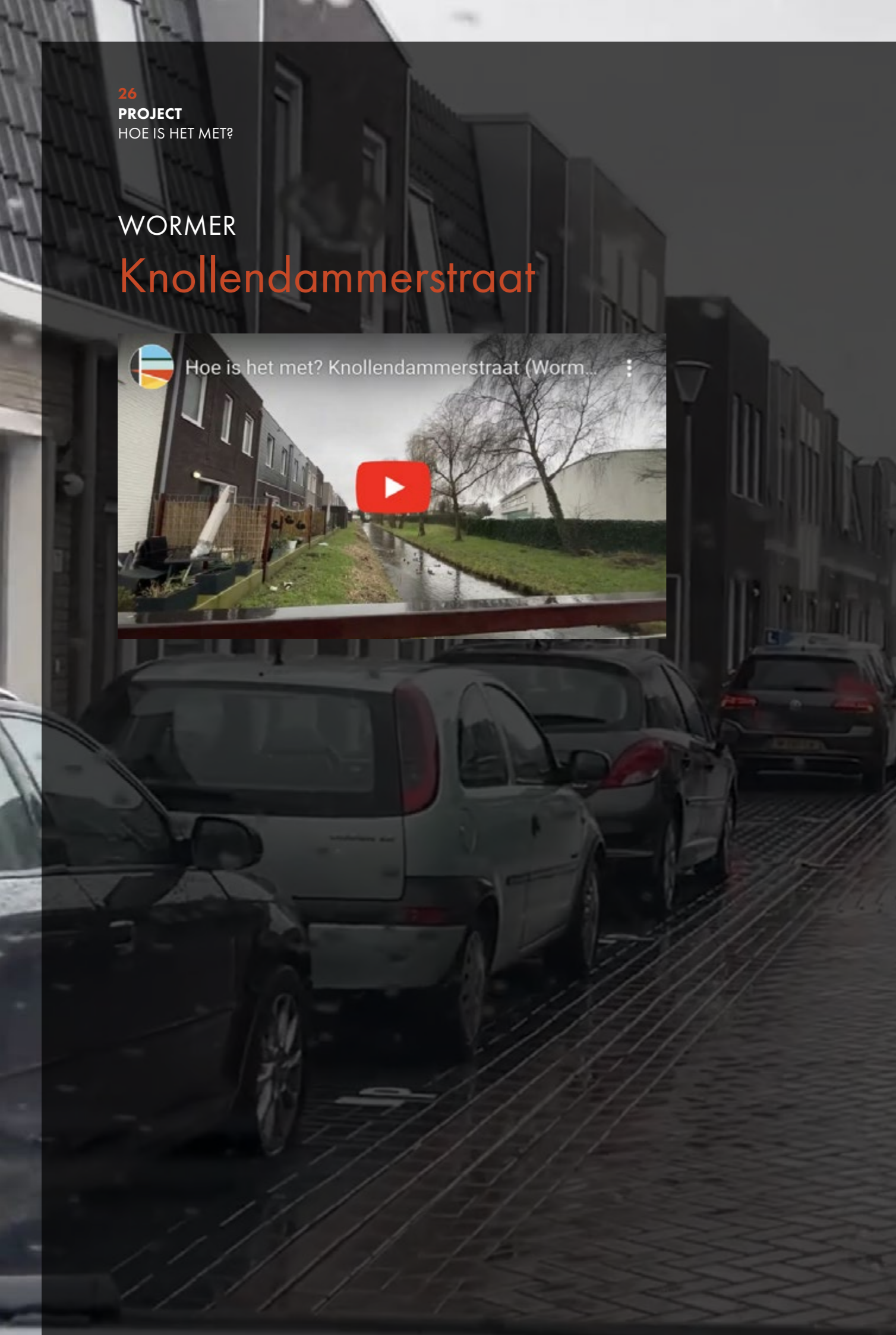
Intake- of omgevingstafel; Tiny houses

Binnen OVER-gemeenten is er een intake-, of omgevingstafel ingesteld. De intaketafel behandelt plannen die om enige reden niet direct binnen het beleid passen, maar waar wellicht toch medewerking aan kan worden verleend, een soort vooroverleg. Bart Duvekot neemt desgevraagd zitting aan deze tafel waar verschillende disciplines zijn vertegenwoordigd. Een voorbeeld het afgelopen jaar was een onderzoek naar locaties voor Tiny houses.

Dat zijn duurzame, kleine woonvoorzieningen, volledig of grotendeels zelfvoorzienend en bedoeld om het gehele jaar in te kunnen wonen. De mini-huisjes zijn ca. 30 m². Een interessante opgave en gezien de huidige woningvraag zeker relevant, maar ook een met ruimtelijke implicaties. Vanuit onze professies architectuur, landschap en stedenbouw en cultuurhistorie hebben wij enkele aandachtspunten benoemd.

WORMER

Knollendammerstraat

Evaluatie en aanbevelingen

Evaluatiegesprek portefeuillehouder

Als onafhankelijk adviseur dragen wij bij aan een goede omgevingskwaliteit in uw gemeente. Die zorg delen we samen met de initiatiefnemers en met u. Elk jaar bespreken we tijdens een evaluatiegesprek met de portefeuillehouder de belangrijkste ontwikkelingen binnen uw gemeente en formuleren we aandachtspunten voor de toekomst. Op 23 maart vond dit jaarlijkse evaluatiegesprek plaats over het jaar 2021.

Bij de portefeuillehouders is er veel waardering voor het aansprekende en verhelderende jaarverslag. De interactieve, haast hardop denkende vorm geven de dilemma's voor de commissie en vooral ook voor het gemeentebestuur goed weer.

Met dank voor de samenwerking wordt de ambtenaren gevraagd om de volgende wensen en actiepunten op te pakken:

- Prioriteit geven aan het instellen van de gemeentelijke adviescommissie, graag met een verbrede rol.
- Cultuurhistorie en erfgoed vanaf het prille begin en continu een plek geven in planontwikkeling.
- De gemeenteraad verzoeken om het beeldkwaliteitsplannen Zaandriehoek en Zaanoevers als onderdeel van de welstandsnota vast te stellen.
- Werken aan een verbetering van de toegankelijkheid van het werk van de commissie (transparantie, openbaarheid).

De adviescommissie welstand en monumenten Wormerland doet - vanuit haar ervaringen en inzichten - nog de volgende aanbevelingen:

- In het nieuwe gemeentelijke instrumentarium en met name in de omgevingsvisie en het omgevingsplan worden nieuwe kaders, doelen en regels ontwikkeld. Uw commissieleden – onze adviseurs – worden graag betrokken bij de ontwikkeling van deze kaders. We hebben

inmiddels ruime ervaring opgedaan bij het ontwikkelen van nieuwe, minder gedetailleerde en op maatschappelijke doelen en rendement gebaseerde kaders.

- Bovengenoemde knowhow stellen we graag ter beschikking. Zo lijkt het ons van belang om het beeldkwaliteitsplan Zaandriehoek en het beeldkwaliteitsplan Zaanoevers door de gemeenteraad te laten vaststellen als onderdeel van de welstandsnota conform artikel 12a van de Woningwet. Ook onder de Omgevingswet blijven aanvullingen van de welstandsnota geldig, ze gaan mee in de bruidsschat. Daarmee zijn deze beeldkwaliteitsplannen niet alleen stimulerend en inspirerend voor initiatiefnemers maar ook verankerd in het gemeentelijke beleid en bruikbaar als beoordelingskader voor de gemeente en de commissie.
- Vóór de invoeringsdatum van de Omgevingswet zal de gemeenteraad een gemeentelijke adviescommissie moeten instellen. Deze gemeentelijke adviescommissie zal de opvolger worden van de bestaande adviescommissies voor welstand en monumenten. Wij kunnen ons voorstellen dat deze commissie voorlopig min of meer dezelfde taakomschrijving meekrijgt als de voorgaande commissie, ook omdat veel van het huidige beleid ook min of meer beleidsneutraal wordt overgezet. Toch raden wij u aan de inzet op een vroegtijdige en brede advisering verder door te zetten en kwaliteit van groen en landschap als onderdeel van de taak van de commissie en dit in de naam van de commissie tot uitdrukking te laten komen. Bijvoorbeeld door de naam te wijzigen in 'gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit'.
- Bovendien zien wij dat er belangrijke aspecten kunnen meeliften bij de advisering. Een belangrijke factor voor omgevingskwaliteit is de toekomstwaarde. Het belang hiervan zal de komende jaren uitting krijgen in een grotere aandacht voor duurzaamheid, biodiversiteit, klimaatadaptatie, natuurinclusief bouwen,

Impressie van de nieuwe Zaanbrug conform de omgevingsvergunning

respect voor landschap, water en bodem, en op het sociale vlak toename van de aandacht voor participatie en kansgelijkheid. Het zijn onderwerpen die onze adviseurs zich als specialisten eigen maken om als vanzelfsprekend bij de advisering te betrekken.

- Er speelt op dit moment veel als het gaat om de verankering van erfgoed in het toekomstige omgevingsbeleid en dit vergt veel van de erfgoed specialisten bij gemeenten. Onze ervaring is dat er op veel plekken tekort aan capaciteit is. Bovendien is menskracht moeilijk te vinden. Met het Steunpunt Monumenten & Archeologie Noord-Holland proberen we waar het kan binnen bepaalde grenzen ondersteuning te bieden. Laat vooral weten wanneer hulp gewenst is.

Tot slot

Met dit jaarverslag geven we inzicht in de manier waarop de adviescommissie welstand en monumenten Wormerland aan de hand van de geldende beleidskaders adviseert over goede omgevingskwaliteit binnen uw gemeente. Dit is een doel waar wij ons graag voor inzetten en aan bijdragen. We doen dat zoveel mogelijk in het openbaar en in dialoog met betrokkenen.

De plannen in dit jaarverslag zijn slechts een greep uit de vele uiteenlopende plannen waarover de commissie dit jaar heeft mogen adviseren. Wij nodigen u van harte uit om in 2022 (digitaal) bij ons binnen te lopen en zelf te ervaren hoe boeiend en genuanceerd de advisering over omgevingskwaliteit is.

Colofon

Auteur

Ingrid Langenhoff, coördinator adviescommissie welstand en monumenten Wormerland (AWMW)

Met bijdragen van

Marlies van Diest, landschapsontwerper en voorzitter AWMW

Bart Duvekot, architect en lid AWMW

Natasja Hogen, architectuurhistoricus en lid AWMW

Jef Mühren, directeur MOOI Noord-Holland

Sanne van Zoest, communicatiemedewerker MOOI Noord-Holland

Basisontwerp

Funcke Creatieve Partners

Uitwerking

IAAY | Merijn Groenhart

MOOI Noord-Holland adviseurs omgevingskwaliteit

Alkmaar, april 2022

MOOI NOORD-HOLLAND
ADVISEURS OMGEVINGSKWALITEIT

Emmastraat 111
1814 DP Alkmaar

T 072 520 44 59
info@mooinoord-holland.nl
www.mooinoord-holland.nl
@overmooinh